

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі

Қарағанды мемлекеттік техникалық университеті

Бекітемін

Ғылыми кеңес төрағасы,

ректор, ҚР ҰҒА академигі

Ғазалиев А.М.

«_____» _____ 20__ ж.

**СТУДЕНТКЕ АРНАЛҒАН ПӘН БОЙЫНША ОҚЫТУ
БАҒДАРЛАМАСЫ (SYLLABUS)**

Қазақстан тарихы КТ 1101 пәні бойынша

AG1 Әлеуметтік-гуманитарлық модуль

5B073200 «Стандарттау, сертификаттау және метрология (салалар
бойынша)» мамандығы

Машина жасау факультеті

«Қазақстан Тарихы» кафедрасы

АЛҒЫ СӨЗ

Студентке арналған пән бойынша оқыту бағдарламасы (syllabus) әзірленеді:

т.ғ.к., аға оқытушы – Касимова Сауле Суюндыковна

т.ғ.к., доцент - Даниярова Айнагуль Есимсеитовна

т.ғ.к., доцент - Сулейменова Машакар Жунусовна

ф.ғ.к., аға оқытушы Нұғман Бахредден Ғабдулбакиевич

п.ғ.к., аға оқытушы - Огольцова Елена Геннадиевна

аға оқытушы - Тлеугабылова Каир Самигулловна

аға оқытушы - Абдрахманова Ардак Аманбековна

п.ғ.м., аға оқытушы – Ошанов Нурлан Зетханович

аға оқытушы - Мақалақов Талғат Жәкенович

п.ғ.м., оқытушы – Темиржанова Шолпан Мейрамовна

п.ғ.м., оқытушы – Нурлигенова Зауреш Нуркеновна

«Қазақстан тарихы» кафедрасының отырысында талқыланған

« ____ » _____ 20__ ж. № _____ хаттама.

Кафедра меңгерушісі _____ Огольцова Е.Г. « ____ » _____ 20__ ж.
(қолы)

Сәулет және құрылыс факультетінің оқу-әдістемелік кеңесі мақұлдаған

« ____ » _____ 20__ ж. № _____ хаттама

Төраға _____ Орынтаева Г.Ж. « ____ » _____ 20__ ж.
(қолы)

« _____ » кафедрасымен келісілген

Кафедра меңгерушісі _____ « ____ » _____ 20__ ж.

Оқытушы туралы мәліметтер және байланыстық ақпарат

т.ғ.к., аға оқытушы Касимова Сауле Суюндыковна
т.ғ.к., доцент Даниярова Айнагуль Есимсеитовна
т.ғ.к., доцент Сулейменова Машакар Жунусовна
ф.ғ.к., аға оқытушы Нуғман Бахредден Ғабдулбакиевич
п.ғ.к., аға оқытушы Огольцова Елена Геннадиевна
аға оқытушы Тлеугабылова Каир Самигулловна
аға оқытушы Абдрахманова Ардак Аманбековна
п.ғ.м., аға оқытушы Ошанов Нурлан Зетханович
аға оқытушы Мақалақов Талғат Жәкенович
п.ғ.м., оқытушы Темиржанова Шолпан Мейрамовна
п.ғ.м., оқытушы Нурлигенова Зауреш Нуркеновна

«Қазақстан тарихы» кафедрасы ҚарМТУ 1 корпусында (Бейбітшілік бульвары, 56) орналасқан, 211 ауд., байланыс телефоны: 56 59 32.

Пәннің еңбек көлемділігі

Семестр	Кредиттер саны. ECTS	Сабақтардың түрі					СӨЖ сағаттар саны	Жалпы сағаттар саны	Бақылау түрі
		Қосылған сағаттар саны			ОСӨЖ сағаттарының саны	Барлығы сағаттар саны			
		Дәрістер	Практикалық сабақтар	Зертханалық сабақтар					
2	3/5	15	30	-	45	90	45	135	Мемлекеттік емтихан

Пән сипаттамасы

«Қазақстан тарихы» пәні ЖОО-рында оқитын студенттеріне жалпы білім беретін пәндерінің циклына жатады.

Пәннің мақсаты

«Қазақстан тарихы» пәні Қазақстан тарихының ертедегі дәуірінен бастап бүгінге дейін әлеуметтік-экономикалық, саяси, этникалық, мәдени процесстер жайлы, негізгі кезеңдері туралы, оның этногенезі, Қазақ халқы мемлекеттілігінің орнығуы мен дамуының үздіксіздігі, сабақтастығы туралы объективтік тарихи білім беру мақсатын ұстанады.

1.5 Пәннің міндеттері

Осы пәнді оқу нәтижесінде студенттер:

түсінік алуы керек:

- қазақ этногенезі мен қазақ ұлтының қалыптасу кезеңдерін қарастыру және қазақ мемлекеттілігі, көрші халықтармен байланыс, халықаралық қатынастар, ұлт-азаттық қозғалыстар сияқты маңызды мәселелерді зерделеу;

білуі керек:

- көшпелі өркениет пен түркі әлеміндегі қазақ халқының рөлі мен орнын көрсету;

істей алуы керек:

- көшпелілердің рухани әлемінің эволюциясы және еуразиялық кеңістіктегі ата-бабаларымыздың әлемдік өркениетке қосқан үлесін көрсету;

- қазақ этносының қалыптасуы мен даму кезеңдерін, саяси басқару жүйесін, шаруашылығы мен салт-дәстүрін, тұрмысы мен мәдениетін көрсету;

- Қазақстан жеріндегі мемлекеттік құрылымдардың даму ерекшеліктерін талдау;

- қазақ халқының отарлық кезеңдегі тарихын және оның даму ерекшеліктерін көрсету;

- кеңестік кезеңдегі Қазақстан тарихының әлеуметтік-экономикалық, саяси және мәдени дамуындағы жетістіктері мен қарама-қайшылықтарын анықтау;

- Қазақстан тәуелсіздігі және оның тарихи алғышарттарын көрсету;

- Қазақстан халқының көпұлтты құрамының қалыптасу үдерісі мен күштеп көшірілген халықтардың тағдырын көрсету;

- Мемлекетімізді қалыптастыру мен нығайтудағы Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Ұлт Көшбасшысы Н.Ә. Назарбаевтың тарихи рөлін көрсету;

практикалық машықтануы керек:

- тәуелсіздік жылдарындағы саяси, экономикалық және әлеуметтік-мәдени реформалардың іске асырылуы мен кезеңдерін талдау, шекараның бекітілуін көрсету; астананы ауыстыру және Астана қаласының құрылысы мәселелерін қарастыру;

- халықаралық қатынастардың субъектісі ретінде мемлекеттердің аймақтық және әлемдік қауымдастыққа кіру үдерістерін көрсету;

- студенттердің азаматтық ұстанымын қалыптастыру, оларды халықаралық қатынастар мен мемлекеттің ішкі өміріндегі оқиғаларға бейімдеу.

Айрықша деректемелер

Бұл пәнді оқу үшін келесі пәндерді игеру қажет:

ПӘН	БӨЛІМДЕР (Тақырып)
Дүние жүзі тарихы (мектеп курсы)	1. Дүниежүзі тарихының кезеңдеуі 2. Е.Зұлқарнайынның жаулаушылық жорықтары. 3. Монғол империясының құрылуы. 4. XVIII-XX ғасырдағы Ресей империясы. 5. ТМД-елдерінің тарихы

Тұрақты деректемелер

«Қазақстан тарихы» пәнін оқу кезінде алынған білім философия, құқық негіздері, саясаттану, экономика теориясының негіздері пәндерін игеру кезінде қолданылады:

Пәннің тақырыптық жоспары

Тарау атауы, (тақырыптар)	Сабактардың түрлері бойынша еңбек сыйымдылығы, с.				
	дәріс	Практикалық	зертханалық	СОӨЖ	СӨЖ
1-тақырып Кіріспе.Қазақстанның ежелгі тарихы. Қазақстан тарихының пәні, мақсаты және міндеті. Тарихнама, деректер	1	2	-	3	3
I модуль Ерте және орта ғасырлардағы қазақстан					
2-тақырып. Қазақстантерриториясындағыертедәуір.	1	2		3	3
3-тақырып. Ерте орта жәнедамыған орта ғасырлардағымемлекеттер (VI-XIIIғғ.)	1	2	-	3	3
4-тақырып. Қазақстан моңғол жаулаушылығы дәуірінде (XIII ғ.). Алтын Орда (1243-XV ғ. ортасы). XIV-XV ғғ. ортағасырлық мемлекеттер.	1	2		3	3
ІІ модуль Қазақ хандығы. Геосаяси жағдайы Қазақ хандығы: құрылуы, өрлеуі, құлдырауы. Әлеуметтік-экономикалық тарихы					
5-ТАҚЫРЫП. ҚАЗАҚ ХАЛҚЫНЫҢ ҚҰРЫЛУЫ. «ҚАЗАҚ» ЭТНОНИМИ.ҚАЗАҚ ЖҮЗДЕРІ.	1	2	-	3	3
6-Тақырып. XV-XVIII ғғ. Қазақ хандығы. XIV ғ. - XVIII ғ. басындағы Қазақстанның мәдениеті.	1	2		3	3
7-тақырып. XVIII ғ.— XIX ғ. бірінші ширегіндегі Қазақстан.	1	2	-	3	3
8-тақырып. XIX ғ. екінші жартысы - XX ғ. басындағы Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық және саяси дамуы.	1	2		3	3
9-тақырып. Қазақстан мәдениеті (XVIII ғ. – XX ғ. басы)	1	2	-	3	3
ІІІ модуль Жаңа және қазіргі замандағы қазақстан Қазақстан XX ғ. басы – XXI ғ. басында Халықтың полиэтникалық құрамының қалыптасуы					
10-тақырып. 1917 ж. Қазан төңкерісі және оның алғышарттары. Азамат соғысы - халық трагедиясы (1918-1920 жж.)	1	2		3	3

11-тақырып. 1920 - 1930 жж. Қазақстанның қоғамдық – саяси және әлеуметтік – демографиялық дамуы.	1	2	-	3	3
12-тақырып. Қазақстан 1941-1945 жж. Ұлы Отан соғысы дәуірінде. Қазақстан соғыстан кейінгі жылдарда (1946-1953 жж.)	1	2		3	3
13-тақырып. XX ғасырдың 50 ж. - 80 ж. бірінші ширегіндегі Қазақстанның қоғамдық-саяси және экономикалық дамуы. Қазақстандағы «қайта құру» саясаты. (1985-1991 жж.)	1	2	-	3	3
14-тақырып. Қазақстан – тәуелсіз мемлекет	1	2		3	3
15-тақырып. Қазақстан Республикасы қазіргі кезеңде (2000 ж.)	1	2	-	3	3
БАРЛЫҒЫ	15	30		45	45

Практикалық (семинарлық) сабақтардың тізімі

Бөлімнің атауы,(тақырыптар)	Сабақтардың түрі бойынша еңбек сыйымдылығы, сағ.				
	дәрістер	практикалық	зертханалық	СОӨЖ	СӨЖ
1-тақырып Кіріспе.Қазақстанның ежелгі тарихы. Қазақстан тарих пәні, мақсаты және міндеті. Тарихнама, деректер	-	2	-	-	-
2-тақырып. Қазақстан территориясындағыертедәуір.	-	2	-	-	-
3-тақырып. Ерте және орта ғасырлардағы дамыған мемлекеттер (VI-XIIIғғ.)	-	2	-	-	-
4-тақырып. Қазақстан моңғол жаулаушылығы дәуірінде (XIII в). Алтын Орда (1243-XVғ. ортасы). XIV-XV ғғ. ортағасырлықмемлекеттер.	-	2	-	-	-
5- тақырып. Қазақ халқының құрылуының аяқталуы . «Қазақ» этнонимі. Қазақжүздері.	-	2	-	-	-
6-тақырып .XV-XIII ғ қазақхандығы. ҚазақстанныңXIVғасырменXIIIғғ. бас кезіндегімәдениеті.	-	2	-	-	-
7-тақырып. XVIIIғ.- XIX ғбірінші ширегіндегі Қазақстан.	-	2	-	-	-
8-тақырып. XIX ғасырдың Іжартысы мен XXғ. басындағы Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық, саяси дамуы.	-	2		-	-
9-тақырып. XVIIIғ. – XXғ.	-	2	-	-	-

басындағы Қазақстан мәдениеті					
10-тақырып. 1917 ж. Қазан төңкерісі, оның алғышарттары. Азамат соғысы- халық қайғылы жағдайы. (1918-1920 жж.).	-	2		-	-
11-тақырып. Қазақстанның 1920-1930жж. қоғамдық-саяси және әлеуметтік- демографиялық дамуы.	-	2	-	-	-
12-тақырып. Қазақстан 1941-1945жж. Ұлы Отан соғысы дәуірінде. Қазақстан соғыстан кейінгі жылдарында (1946-1953 жж.).	-	2		-	-
13-тақырып. XX ғасырдың 50 ж. – 80ші жылдардың бірінші ширегі Қазақстанның қоғамдық-саяси және экономикалық дамуы. Қазақстандағы «қайта құру» саясаты. (1985-1991 жж.).	-	2	-	-	-
14-тақырып. Қазақстан Республикасының тәуелсіздік алуы (XX ғ. 90 ж.)	-	2		-	-
15-тақырып. Қазақстан Республикасы қазіргі кезеңде (2000 ж.)	-	2	-	-	-
БАРЛЫҒЫ	-	30	-	-	-

Оқытушымен студенттің өздік жұмысының тематикалық жоспары

СОӨЖ тақырыбының атауы	Сабақтың мақсаты	Сабақтың түрі	Тапсырманың мазмұны	Ұсыныл атын әдебиет
1-тақырып. «Қазақстан тарихына» кіріспе. Қазақстан тарих» пәнінің мақсаты және міндеті. Тарихнама, деректер	«Қазақстан тарихы» оқу пәнінің қазіргі таңдағы түсінігін айқындау.	КарМТУ кітапханасын да каталогпен жұмыс жасау және оқу әдебиетінің библиографиялық тізім жасау жөнінде оқытушыдан кеңес алу.	1.Пәннің мақсатымен міндеті. 2.Қазақстан тарихының ғылымдағы алатын орыны мен қызметі. 3.Көшпенділердің тарихи деректер, тарихи зерттемелеріндегі ролі.	[1],[2], [3],[4], [5],[6], [7],[11], [14].

<p>2-тақырып. Қазақстан территориясын дағы ерте дәуір.</p>	<p>Контурлық картамен жұмыс істеу қаблетің бекіту. «Қазақстан ерте дәуірде» тақырыбына тарихи деректермен жұмыс істеу қаблетің одан әрі дамыту.</p>	<p>Қазақстан тарихы бойынша ғылыми әдебиетпен, контурлық картамен жұмыс істеу.</p>	<p>Ежелгі Қазақстанды мекен еткендіктердің шаруашылығы мен мәдениеті жайлы конспект жасау.</p>	<p>[1],[2],[3],[4],[5],[6],[7].</p>
<p>3-тақырып. Ерте орта ғасырлық мемлекеттер.(ҮІ-ХІІІбасындағы ғғ.)</p>	<p>Берілген әдебиеттерді колдана отырып келесі тапсырмаларды орындау: 1.Ерте орта ғасырлық мемлекеттерді контурлық картада белгілеу 2.Мемлекеттердің әлеуметтік-экономикалық дамуының ерекшелікте рін анықтау 3.Әр мемлекеттің саяси аренадағы рөліне назар аудару.</p>	<p>Әдебиеттермен жұмыс істеу, берілген сұрақтарды талдау,кестені толтыру</p>	<p>1.«Қазақстан аумағындағы ерте ортағасырлық мемлекеттер (ҮІ-ХІІІғ.)» тақырыбына кестені толтыру.</p>	<p>[1],[2],[3],[4],[5],[6],[7],[11],[14].</p>
<p>4-тақырып. Қазақстан моңғол жаулаушылығы дәуірінде (ХІІІ в). Алтын Орда (1243-ХҮғ. ортасы). ХІҮ-ХҮ ғғ. Ортағасырлық мемлекеттер.</p>	<p>ХІІ-ХІҮғасырлардағы тарихи оқиғаларды хронологиялық ретте оқу.</p>	<p>Конспект құрастыру.</p>	<p>Келесі жоба бойынша конспект құрастыру: 1. Моңғол жулаушылығы дәуіріндегі Қазақстан 2.Әлемдік тарихта Алтын Орданың алатын орны 3.ХІҮ-Хғ. Ортағасырлық мемлекеттер</p>	<p>[1],[2],[3],[4],[5],[6],[7],[11],[14].</p>
<p>5-тақырыбы. Қазақ халқының пайда болуының аяқталуы.</p>	<p>Рефераттар жазу үшін тарихи мұрағаттармен жұмыс істеуді үйрену</p>	<p>Рефераттық жұмыстарды қорғау</p>	<p>Рефераттардың тақырыбы: 1. Қазақ халқының пайда болуы 2.«қазақ этнонимі» анықтамасы</p>	<p>[1],[2],[3],[4],[5],[6],[7],[11],[14].</p>

«Қазақ» этнонимі			3.Қазақ жүздерінің пайда болу себептері	
6-тақырып. ХҮ-ХҮІІІғғ. Қазақ хандығы	Тарихи құжаттарды оқу және талдау	Аудиторияда әдебиеттермен жазбаша жұмыс жасау	Берілген құжаттан Қазақ қоғамының өмірінің қандай бағыттары берілгенің анықтау және мазмұнын талдау	[1],[2],[3],[4],[5],[6],[7],[11],[14].
7-тақырып. ХҮІІІғ-ХІХ ғ бірінші жартыжылдық ғасыр	Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуын және ішкі және сыртқы саясатының ерекшеліктерін оқу	Сабақ тақырыбы бойынша оқу және ғылыми әдебиеттерімен электрондық ресурстар және оқу залында жұмыс істеу	Тақырып бойынша кең ауқымды конспект дайындау	[1],[2],[3],[4],[5],[6],[7],[11],[14].
8-тақырып. ХІХ ғасырдағы және ХХғ. басындағы Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық, саяси дамуы.	ХХ ғасырдың басы-ХІХ ғасырдың екінші жартысында Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық және саяси дамуының мұрағаттық мәліметтеріне талдау жасау	Тақырып бойынша эссе талқылау	Эссе тақырыптары: 1.Қазақстан үшін ХІХ ғасырдың екінші жартысындағы реформалардың нәтижелері 2. Хандық ұжымдастыру саясатындағы Столыпин реформасының маңызы	[1],[2],[3],[4],[5],[6],[7],[11],[14].
9-тақырып. ХҮІІІғ-ХХші ғасырдың басындағы Қазақстанның мәдениеті	Қазақтардың материалдық мәдениетімен танысу үшін Қарағанды қаласының тарихи – өлкетану мұражайына бару	Экскурсия	Реферативтік жұмыстардың мысалдық тақырыптары: 1.ХҮІІІ-ХХ ғасырлардың басындағы қазақтардың қолөнері	[1],[2],[3],[4],[5],[6],[7],[11].
10-тақырып. 1917 ж. Қазан төңкерісі, оның	Қазан төңкерісі мен Азаматтық соғысқа қазақ халқының	Рефераттарды қорғау	Реферативтік жұмыстардың мысалдық тақырыптары:	[1],[2],[3],[4],[5],[

алғышарттары. Азамат соғысы-халықтың қайғылы жағдайы(1918-1920 жж.)	қосқан үлесін зерттеу		1.1917 жылғы Қазан төңкерілісі кезіндегі қазақстандықтар 2.Азамат соғысы жылындағы қазақстандықтар	6],[7],[11],[14].
11-тақырыбы. Қазақстанның 1920-1930 жылдарындағы қоғамдық-саяси және әлеуметтік-демографиялық дамуы.	Қазақстандағы «әскери коммунизм саясаты», жаңа экономикалық саясаты,индустриализациялау, ұжымдастыру және мәдени төңкеріс жайлы мәліметтерді жүйелеу	Берілген тақырып бойынша конспект жасау	Тақырыптар: 1.«Әскери коммунизм саясаты» 2.Жаңа экономикалық саясат 3.Индустриализациялау және ұжымдастыру	[1],[2],[3],[4],[5],[6],[7],[11],[14]
13-тақырып. XX ғасырдың 50 ж. - 80 ж. бірінші ширегі Қазақстанның қоғамдық-саяси және экономикалық дамуы. Қазақстандағы «қайта құру» саясаты. (1985-1991 жж).	Тарихи оқиғаларды танысып, зерттеу: «Қайта құру» саясаты және Қазақстандағы 1986 жылғы желтоқсан оқиғалары	Берілген тақырыптарға презентация жасау	Берілген тақырыптарға презентацияны талқылау.	[1],[2],[3],[4],[5],[6],[7],[11],[14].
14-тақырып. Қазақстан - тәуелсіз мемлекет.	Тәуелсіздік жолындағы жылдардағы Қазақстанның әлеуметтік - экономикалық және саяси дамуына анықтама беру	Топтап жұмыс жасау	Талқылау сұрақтары: 1.Қазақстандағы тәуелсіздік жолындағы демократиялық процесстердің дамуы 2.ХХ ғасырдың 90 жылындағы Қазақстанның әлеуметтік –экономикалық дамуының кезеңдері	[1],[2],[3],[4],[5],[6] [7]. — [11],[14].
15-тақырып. Қазіргі кезеңдегі Қазақстан Республикасы (2000-ші ж.)	Қазақстан Республикасының егемендік алғаннан кейін әлеуметтік-экономикалық және саяси дамуың ҚР президенті Н.Ә.Назарбаевтің еңбектері арқылы	Ұсынылған әдебиеттермен және баспамен жұмыс істеу, конспектілеу.	1. «XXІғасыр толқынында» 2.« Тарих толқынында» 3.« Әлем эпицентрі» 4.«Сындарлы онжылдық» 5. ҚР президентінің «Қазақстан бағыты – 2050» Қазақстан халқына	[1],[2],[3],[4],[5],[6],[7],[8].

	зерттеу		жыл сайынғы жолдауы. Бір мақсат, бір тілек, бір болашақ, 17.01.2015 - ші ж.	
--	---------	--	--	--

СӨЖ-ге арналған бақылау тапсырмалаының тақырыптары

1. Жас ұрпақтарға тәрбие мен білім беруде Қазақстан тарихының орны мен маңызы.
2. Пәннің негізін меңгеру әдістемелері.
3. Евразия аумағында тайпалық одақтардың құрылуының тарихи-экономикалық алғышарттары.
4. «Андық стиль» өнері. Ұлы Жібек жолы.
5. VI-XII ғасырлардағы түріктер тарихының тарихи негіздері.
6. Ерте түріктердің этногенезі. Ерте түріктер таипалары одағының қалыптасуы.
7. Түрік мемлекеттерінің саяси құрылымының ерекшеліктері.
8. Қазақстан моңғолдар өктемдігінде.
9. Жошы, Шағатай, Үгедей Ұлыстары.
10. Ұлы Ұлыстың (Алтын Орда) халықаралық байланысы. Оның Евразиядағы тарихи оқиғаларға әсері.
11. Тарихи әдебиеттердегі «қазақ» этнонимі.
12. К. Данияров қазақ хандығының құрылу тарихы туралы.
13. Мұхаммед Дулати мырза қазақ хандығының тарихы туралы.
14. М. Тынышбаев қырғыз-қазақ халқының тарихы туралы.
15. Исаханидің «Книга бухарского гостя» қазақ және өзбек хандықтарының құрылу тарихын меңгеруде негіз ретінде.
16. Орыс-қазақ қатынасының басталуы.
17. «Жәңгір ханның қазақ халқының тарихындағы рөлі» тақырыбы бойынша талқылау.
18. XVIII ғасырдың II жартысында қазақтардың Шығыс Қазақстанға қоныс аударуының себептері.
19. XIX ғасырдың II жартысындағы Қазақстандағы Уақытша Ереже мен жер мәселесі.
20. Отарлау әкімшілігінің рухани өмір саласындағы саясаты.
21. Оңтүстік Қазақстан тұрғындарының Қоқанд және Хива өкіметінің басқарушыларына қарсы көтерілісі.
22. Қазақ халқының тарихындағы 1869-73 жылдардағы көтерілістің орны мен маңызы.
23. XIX-XX ғғ. Қазақ калларының әлеуметтік демографиялық және ұлттық құрамы.
24. Патша әскерінің Іле алаңындағы оқиғаға араласуы және оның себептері.
25. Қазақстандағы Уақытша үкімет және ұлт мәселесі.

26. Қазақ комитеттерінің қоғамдық-саяси қызметі.
27. Жалпы қазақтардың Шілде съезі. «Алаш» саяси партиясының құрылуы.
28. Алаш Орданың қазақ әскери құрамаларын құру шаралары.
29. Совет үкіметінің Қырғыз (Қазақ) Кеңестік Социалистік Республикасы Автономиясы туралы шешімі.
30. Бұқара халықтың күштеп ұжымдастыру мен зорлыққа қарсы наразылығы.
31. Ф. Голощекиннің өкімет басына келуі. «Кіші Қазан» саясатын жүргізу.
32. 1937-38 жылдардағы жаппай саяси қуғын-сүргін.
33. Е.Б. Бекмаханов, К.И. Сәтбаев, Б.С. Сүлейменов т.б. ісі.
34. Қазақстан аумағында 50-60 жылдарда білімді реформалау.
35. Шапшандату концепциясы, қайта құру процесінің дағдарысы.
36. Қазақстанның мемлекеттік егемендігі туралы Декларация.

Студенттердің білімін бағалау критерийлері

Пән бойынша емтихан бағасы аралық бақылау (60% дейін) және қорытынды аттестаттау (емтихан) (40% дейін) бойынша үлгерімнің ең жоғары көрсеткіштерінің сомасы ретінде анықталады және кестеге сәйкес 100% дейін мәнді құрайды.

Әріптік баға бойынша бағалау	Сандық бағалау эквиваленттері	Меңгерілген білімдердің проценттік мәні	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау
A	4,0	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	Қанағаттанарлық
C	2,0	65-69	
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D	1,0	50-54	Қанағаттанарлықсыз
F	0	0-49	

«А» (өте жақсы) деген баға, студент семестр барысында пәннің барлық бағдарламалық сұрақтары бойынша өте жақсы білім көрсеткен, сонымен қатар, өздік жұмыс тақырыптары бойынша жиі аралық білімін тапсырған, оқылатын пән бойынша негізгі бағдарлама бойынша теориялық және қолданбалы сұрақтарды оқуда дербестік көрсете білген жағдайда қойылады.

«А-» (өте жақсы) деген баға негізгі заңдар мен процестерді, ұғымдарды, пәннің теориялық сұрақтарын жалпылауға қабілетін өте жақсы меңгеруін, аудиториялық және дербес жұмыс бойынша аралық тапсырмалардың жиі

тапсырылуын болжайды.

«B+» (жақсы) деген баға, студент пәннің сұрақтары бойынша жақсы және өте жақсы білімдер көрсеткен, семестрлік тапсырмаларды көбінесе «өте жақсы» және кейбіреулерін «жақсы»бағаларға тапсырған жағдайда қойылады.

«B» (жақсы) деген баға, студент, пәннің нақты тақырыбының негізгі мазмұнын ашатын сұрақтары бойынша жақсы және өте жақсы білімдер көрсеткен, семестрлік тапсырмаларды уақытында «өте жақсы» және «жақсы»бағаларға тапсырған жағдайда қойылады.

«B-»(жақсы) деген баға студентке, егер ол аудиториялық қалай болса, дәл солай СӨЖ тақырыптары бойынша пәннің теориялық және қолданбалы сұрақтарына жақсы бағытталады, бірақ семестрде аралық тапсырмаларды жиі тапсыратын және пән бойынша семестрлік тапсырмаларды қайта тапсыру мүмкіндігіне ие болған жағдайда қойылады.

«C+» (қанағаттанарлық) деген баға студентке, егер ол аудиториялық сабақтардың және СӨЖ барлық түрлері бойынша зейінділік сипаттағысұрақтарға ие, пәннің жеке модульдарының мазмұнын аша білген, семестрлік тапсырмаларды «жақсы» және «қанағаттанарлық» бағаға тапсырған жағдайда қойылады.

«C» (қанағаттанарлық) деген баға студентке, егер ол аудиториялық сабақтардың және СӨЖ барлық түрлері бойынша зейінділік сипаттағысұрақтарға ие, пәннің жеке модульдарының мазмұнын аша білген, семестрлік тапсырмаларды «қанағаттанарлық» бағаға тапсырған жағдайда қойылады.

«C-» (қанағаттанарлық) деген баға студентке, егер ол аудиториялық сабақтардың және СӨЖ барлық түрлері бойынша жалпы мағлұматтандырылған және нақты тақырыптың шеңберінде ғана жеке заңдылықтар мен олардың ұғымын түсіндіре алатын жағдайда қойылады.

«D+» (қанағаттанарлық) деген баға студентке, егер ол аудиториялық сабақтардың және СӨЖ барлық түрлері бойынша семестрлік тапсырмаларды уақытында тапсырмаған және нақты тақырыптың шеңберінде ғана жеке заңдылықтар мен олардың ұғымын түсіндіре алатын жағдайда қойылады.

«D» (қанағаттанарлық) деген баға студентке, егер ол семестрлік тапсырмаларды уақытында тапсырмаған және аудиториялық сабақтар мен СӨЖ бойынша білімі төмен, сондай-ақ, сабақтар босатқан жағдайда қойылады.

«F» (қанағаттанарлықсыз) деген баға студент, СӨЖ және сабақтардың түрлері бойынша теориялық және практикалық білімнің төмен деңгейіне де ие емес, сабақтарға жиі қатыспайтын және уақытында семестрлік тапсырмаларды тапсырмайтын жағдайда қойылады.

Пән бойынша тапсырмаларды орындау және тапсыру кестесі

Бақылау түрі	Тапсырманың мақсаты және мазмұны	Ұсынылатын әдебиет	Орындалу ұзақтылығы	Бақылау түрі	Тапсыру мерзімі	Бал л
--------------	----------------------------------	--------------------	---------------------	--------------	-----------------	-------

1	2	3	4	5	6	7
Семинар сабағында жұмыс істеу	Курсты бағдарлама бойынша оқыту	Дәріс конспектілерінің жоспар бойынша негізгі және қосымша әдебиет	15 апта (30 байланыс сағаты)	Ағымдағы	апталық	15
ОСӨЖ	Бағдарлама бойынша барлық бөлімдерді оқу, мұғалімдердің кенесі	Дәріс конспектілері	15 апта (15 байланыс сағаты)	Ағымдағы	апталық	15
Дәріс сабағының конспектілерін тексеру	Курс бағдарламасына сәйкес алған білімді тексеру	Курс бойынша дәріс материалдар конспектісінде негізгі және қосымша әдебиеттер қолданылады	15 апта (15 байланыс сағаты)	Ағымдағы	2,4,6,8,10, 12,14	15
Тестілеу	Алған білімді тексеру	Конспект, негізгі әдебиет	1 байланыс сағаты	Аралық	7,14 апта	40
Мемлекеттік емтихан	Пән материалының меңгерілу деңгейін тексеру	Негізгі және қосымша әдебиеттің жалпы тізімі	МЕК төрайымына – 0,5 саға. Комиссия мүшесіне – 0,5 сағат	қорытынды	Сессия кезеңінде	100

Саясат және рәсімдер

«Қазақстан тарихы» пәнін оқу кезінде келесі ережелерді сақтауды өтінеміз:

1 Сабаққа кешікпей келуді.

2 Дәлелді себепсіз сабақ босатпауды, ауырған жағдайда анықтама, ал басқа жағдайларда түсініктеме хат ұсынуды.

3 Студенттің міндетіне барлық сабақтарға қатысу кіреді.

4 Оқу процесінің күнтізбелік жоспарына сәйкес бақылаудың барлық түрлерін тапсыру.

5 Жіберілген практикалық және зертханалық сабақтар оқытушы белгілеген уақытта қайта тапсыру.

6. Сабаққа әрдайым дайындалып, белсенді қатысу.

7. Оқытушы мен студенттерге сыйластықпен қарау.

Ұсынылатын әдебиет

Қазақстан республикасы президентінің еңбектері

1. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына жыл сайынғы Жолдаулары. 1997-2014 жж. /www.akorda.kz

2. Назарбаев Нұрсұлтан. Әділеттің ақ жолы: Өмірбаян өткелдері, ой-толғау, бағыт-бағдар. Баспаның сұрақтарына жауап /Алматы, Қазақстан, 1991. - 288 б.
3. Назарбаев Н.Ә. Қазақстанның егемен мемлекет ретінде қалыптасуы мен даму стратегиясы. – Алматы: «Дәуір», 1992. – 567 б.
4. Назарбаев Н.Ә. Ғасырлар тоғысында . – Алматы: «Атамұра», 2003. - 256 б.
5. Назарбаев Н.Ә. Тәуелсіздік белестері. - Алматы: «Атамұра», 2003.- 336 б.
6. Назарбаев Н.А. Бейбітшілік кіндігі. - Астана: «Атамұра», 2003.-256 б.
7. Назарбаев Н.Ә. Жүз жылға татитын он жыл / Десять лет, равные столетию: Н.Назарбаевтың ҚР тәуелсіздігінің он жылдығына арналған салтанатты жиналыста сөйлеген сөзі / Выступление Н.Назарбаева на торжественном собрании, посвященном 10-летию независимости РК. -Алматы: Атамұра, 2001. -112 бет.
8. Назарбаев Н.Ә. Сыздарлы он жыл. -Алматы: «Атамұра», 2003.- 240 б.
9. Назарбаев Н.Ә. Еуразия жүрегінде. - Алматы: «Атамұра», 2005. -192 б.
10. Назарбаев Н.Ә. Қазақстан жолы. – Астана, 2007. – 372 б.
11. Назарбаев Н. А. Избранные речи. - Астана: «Сарыарқа», 2009. - Т.1: 1989-1991 гг. - 546 с.; Т.2: 1991-1995 гг.; 2009. - 670 с.; Т.3: 1995-1998; 2009. - 580 с.
12. Назарбаев Н.Ә. Қазақстанның әлеуметтік жаңғыртылуы: Жалпыға Ортақ Еңбек Қоғамына қарай 20 қадам // Егемен Қазақстан. –2012.- 10 шілде.
13. Жаһандық деңгейдегі оқиғалар. Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың ЭКСПО-2017 Халықаралық көрмесін Астанада өткізу туралы шешім қабылдануына байланысты Қазақстан халқына Үндеуі // Егемен Қазақстан. – 2012. – 7 желтоқсан.
14. Нұрсұлтан Назарбаев. Биография. -Астана: Деловой мир Астана, 2012. - 504

Оқулықтар мен ғылыми әдебиет

Оқулықтар мен оқу құралдары

1. Абдакимов А. История Казахстана.- Алматы, 1994
2. Абылхожин Ж.Б. Очерки социально-экономической истории Казахстана. XX век. – Алматы, 1997
3. Аяған Б.Ғ., Әбжанов Х.М., Махат Д.А. Қазіргі Қазақстан тарихы: Жоғары оқу орындарының тарихшы емес мамандықтарына (бакалавриат) арналған оқулық Б.Ғ. Аяғанның жалпы редакциясымен. – Алматы: «Раритет», 2010. – 448 бет.
4. Көркемсуретті Қазақстан тарихы: 4 томдық /құраст.-авт. О. Жанайдаров ; қазақ тіліне ауд. Т.Б. Рсаев; бас суретші: Л.И. Тетенко: 1-том.: Палеолит дәуірінен моңғол шапқыншылығына дейінгі Қазақстан.- Алматы, Қазақ энциклопедиясы, 2006. - 312 б.: сурет.

5. Кан Г.В., Шаяхметов Н.У. Қазақстан тарихы. Оқулық. – Алматы: «Кітап», 2012. – 312 б.
6. Қазақстан тарихы көне заманнан бүгінге дейін: очерк. - Алматы : «Дәуір» баспасы, 1994. - 446 б.
7. Қазақстан тарихы. Көне заманнан бүгінге дейін. 5 томдық. – Алматы: «Атамұра», 1996-2010.
8. Қазақ мемлекеттілігінің тарихы (ежелгі және ортағасырлық кезең) / ҚР Білім және ғылым министрлігі; Ш.Уәлиханов атындағы тарих және этнология институты.- Алматы: «Адамар» ЖШС, 2007.- 431 б.
9. Омарбеков Т. Қазақстан тарихының XX ғасырдағы өзекті мәселелері: Көмекші оқу құралы. - Алматы: «Өнер», 2003. - 551 б.
10. История Казахстана: Пособие для студентов , -Алматы: «Казинтеграф», стр-80
- 11.Кан Г.В История Казахстана: Учебник. – Алматы, 2009. – стр 224
12. Кузембайулы А. История Республики Казахстан. Учебник. –Астана: «Фолиант, 2000»
- 13.Кундакбаева Ж.Б. История Казахстана в период позднего средневековья: учеб.пособие. – Алматы: «Санат», 1998. -224
- 14.Ыдырысов Қ.З. Қазақстан Республикасы мемлекетінің және құқығының тарихы. История государства и права Республики Казахстан. - Көмекші оқу құралы. - Астана.-ЕАГИ,2010. - 246 б.

Монографиялар, зерттеулер, академиялық және ғылыми басылым

- 1.Абдиров М. Завоевание Казахстана царской Россией (Из истории военно-казачьей колоннизации края в концеXVI – в начале XX вв.).-Астана 2000.- 304с.
- 2.Абылхожин Ж.Т. Традиционная структура Казахстана. – Алматы, 1991.- 204с.
- 3.Абусейтова М.Х. Казахское ханство во второй половине 16 века, АН КазССР; Наука КазССР, 1985.- 384с.
- 4.Аманжолова Д.А. На изломе. Алаш в этнополитической истории Казахстана. – Алматы: Издательский дом «Таймас» 2009. -412 с.
5. Аяган Б.Г. Апогей и закат советского социализма. Казахстанский полигон. Книга 1. Алматы, 1999. – 12 п.л.; Соныкі. Красные и черные. - Алматы, 2005 г. – 15 п.л.
- 6.Әбусейітова М.Қ., Додхудоева Л.Н. Қазақстан тарихы Шығыс миниатюраларында. Алматы: Дайк-Пресс, 2010. - 264 б.
7. Байпақов К.М., Марьяшев А.Н.,Байтанаев Б.А. Қаратаудың жана петроглифтері /жауап. ред. В.А. Кореняко; Ә.Х.Марғұлан атын. археология институты; М.О.Әуезов атын. Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік ун-ті. - Новые петроглифы Каратау: New petroglyphs of Karatau. - Алматы, Кумбез, 2007 - 128 б.:

8. Байтанаев Б.А., Потапов С.А., Грищенко А.Н. Боралдайдың петроглифтері /жауапты ред. К.М. Байпақов; Ә.Х.Марғұлан атын. Археология институты.- Алматы, 2007.- Petroglyphs of boralday: Петроглифы боралдая.- 112 б.

9. Бекмаханов Е. ХІХ ғасырдың 20-40 жылдарындағы Қазақстан. – Алматы: «Қазақ университеті», 1992. – 400 б.

10. История Казахстана и Центральной Азии / Абусейтова М.Х., Абылхожин Ж.Б., Кляшторный С.Г. и др. - Алматы: «Білім», 2001. – 612 с.

11. Егемен Қазақстан тарихы: Тәуелсіздікке 20 жыл: Тарихи-құжаттық зерттеу / Құраст.: Б.Ф. Аяған, Х.М. Әбжанов, Г.Р. Нұрымбетова / Б.Ф. Аяғанның ред. – Алматы: «Раритет», 2011. – 400 б.

12. Қазақстандағы күшпен коллективтендіру: қорлық пен зорлық / Қозыбаев М. - Алматы: Ш.Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты, 1992. - 36 б.

13. Қасымбаев Ж. Кенесары хан: Саясатшы және қолбасшы. - Алматы: «Қазақстан», 1993.- 112 б.

14. Қозыбаев М. Ақтандақтар ақиқаты. – Алматы: Қазақ университеті, 1992. – 272 б. 14. Соныкі. Қозыбаев М. Қазақстан тарихы көне заманнан бүгінге дейін (очерк). - Алматы: «Дәуір», 1994. – 444 б.; Қозыбаев М.К.; Алдажұманов Қ.С., Әбілқожин Ж.Б. Қазақстандағы күштеп ұжымдастыру: қорлық пен зорлық. – Алматы: «Ғылым», 1992. – 32 б.

15. Қойгелдиев М.Қ. Алаш қозғалысы. Бірінші том, Өңделіп, толықтырылған екінші басылымы. - Алматы: «Мектеп», 2008. - 480 б.; Соныкі. Сталинизм и репрессии в Казахстане 1920-1940-х годов. – Алматы, 2009. – 448 с.

16. Конквест Роберт. Жатва скорби // Новый мир. – 1989. - № 10; Конквест Р. Жатва скорби. – Киев: «Лыбидь», 1993.

17. Құл-Мұхаммед М. Орыс энциклопедияларындағы қазақ шежіресі. - Алматы: «Атамұра», 2000. - 240 б.

18. Нұрпейіс К. Алаш һәм Алашорда. - Алматы: «Ататек», 1995. – 256 б.; Соныкі. Нұрпейісұлы К. Алаш ақиқаты.-Алматы: «Ан Арыс», 2010.- 424 б.

19. Мұқаметқанұлы Н. Тарихи зерттеулер: шежірелік деректер.- Алматы: «Жалын», 1994.- 143 б.; Соныкі. ХVІІІ - ХХ ғасырлардағы қазақ - қытай байланыстары: (ХVІІІ ғасырдың ІІ-жартысы - ХХ ғасырдың басы). Көмекші оқу құралы /Қазақстан Республикасы Ғылым министрлігі, Ғылым академиясы, Ш.Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты : жалпы ред. басқ. М. Қозыбаев.- Алматы: «Санат», 1996. - 127 б.

20. Салғараұлы Қ. Ұлы қағанат. - Астана: «Фолиант», 2008. - 549 б.

21. Тойнби, А.Дж. Исследование истории / Арнольд Тойнби; пер. С. англ. К.Я. Кожурина.-М.:АСТ:АСТ МОСКВА,2010.-1119, [1] с.

22. The History of Sovereign Kazakhstan: 20 Years of Independence. Historical and Documentary Survey / Editorial Board: Dr. Burkitbai Ayagan, Madina Anafinova (Ph.D.), Rafis Abazov (Ph.D.). Edited by Burkitbai Ayagan. – Almaty: «Rarity», 2011. - 400 p.

23. 1932-1933 жылдардағы ашаршылық ақиқаты – Правда о голоде 1932-1933 годов / Аяған Б.Ф., Қыдыралина Ж.Ү., Ауанасова Ә. М., Қашқымбаев А.Н.,

Анафинова М.Л., Ілиясова К.М. Б.Ғ. Аяғанның редакциясымен. – Алматы: ТОО «Литера-М», 2012. -336 б. + 16 б. жапсырма. – қазақша, орысша.

Құжаттар жинақтары

1. Алаш қозғалысы: құжаттар мен материалдар жинағы- сборник документов и материалов. Т. 1-4 / ҚРМәдениет, ақпарат және спорт министрлігі, Ш.Уәлиханов атындағы тарих және этнология институты, ҚР Президентінің мұрағаты.- Алматы: «Алаш», 2004-2008.

2. Восточное отделение правительства Алашорды. Сборник документов. / Семей, 2010. – 425 с.

3. Движение Алаш: Сборник материалов судебных процессов над алашевцами. Трехтомник. – Алматы. –ФФ «Ел-шежіре», 2011. - 428 с.

4. Қазақ ұлт-азаттық қозғалысы. – Алматы: «Ел-шежіре», 2007. 4-ші Т: Қазақ съездері. Құжаттар мен материалдар жинағы. Сәуір 1917 ж. – желтоқсан 1919 ж. Казахские съезды. Сборник документов и материалов. Апрель 1917 г. – декабрь 1919 г. – Т.4. - 352 б.

5. Новейшая история Казахстана (1917-1939 гг); (1939-2005). Хрестоматия. 2 –х томах. –Алматы, 2002-2006.

6. Траницы трагических судеб: Сб. Воспоминаний жертв политических репрессий в СССР в 1920-1950-е гг.\ Сост. Е.М.Грибанова, А.С.Зулкашева .- Алматы : «Жеті Жарғы» , 2002

Қосымша әдебиеттер тізімі

1. Абусейтова М. Х и др.. История Казахстана и Центральной Азии: Учеб. Пособие. – Алматы, 2001

2. Абдрахманов С.А. Тәуелсіздік шежіресі. - Астана: «Елорда», 2001. – 325 б.

3. Абылай хан. Өмірі мен қызметіне қатысты құжаттар мен материалдардың жинағы (Құрастырған, қазақшаға аударған, көрсеткіштерін түзген, түсініктерін жазған З.С. Тайшыбай). – Петропавл, ЖШС «Астана» баспасы, 2005. - 477 б.

4. Алма-Ата. 1986. Декабрь. Книга-хроника. – Алма-Ата: Коллегия «Аударма», 1991. – 176 с.

5. Айткен Джонатан. Нурсултан Назарбаев и созидание Казахстана / Пер. с англ.. –М., Худож. лит., 2010. – 384 с.

6. Ахметова Ұ.Т. Арынғазы хан (1786-1833). – Ақтөбе: «А-Полиграфия» ЖШС, 2004. – 168 б.; Соныкі. Орынбор ғылыми мұрағаттық комиссиясы (1887-1918). – Алматы: «Арыс», 2013. – 320 б.

7. Әбжанов Х. Қазақстан: тарих, тіл, ұлт. - Астана, «Ана тіл - Ата тарих», 2007. -272 б.; Соныкі. Әбжанов Х.,Кенжебаев Ғ. Тәуелсіз Қазақстан: жоғары білім, ғылым, саясат. -Алматы, Баспалар үйі, 2009.- 310 б.

8. Байпақов К., Нұржанов А. Ұлы Жібек жолы және ортағасырлық Қазақстан. - Алматы: «Қазақстан», 1992. – 208 б.

9. Видова О. Нурсултан Назарбаев: Портрет человека и политика. - М.: «Дрофа», 2003. – 430 с.
10. Джаксыбеков А. Так начиналась Астана: записки первого акима столицы. - Астана: Изд-во-фирма «Валери-ART», 2008. - 302 с.
11. Дэвис Р., Уиткрофт С. Годы голода: сельское хозяйство СССР. 1931-1933 / Пер. с англ. - М.: РОССПЭН, 2011. - 448 с.
12. Есмағамбетов К.Л. Әлем таныған тұлға (М. Шоқайдың дүниетанымы және қайраткерлік болмысы). – Алматы: «Дайк-Пресс», 2008. – 504 б.
13. Қазақстан тәуелсіздігінің қалыптасу тарихы. История становления независимости Казахстана / Ред.: А. С. Сағынғали, Б. М. Каипова. - Алматы: «Таймас», 2008. - 262 б.
14. Қазақстан Республикасы мемлекеттік рәміздерінің қалыптасу тарихы. История формирования Государственных символов Республики Казахстан. Книга-альбом / Под общей редакцией Б.Г. Аягана. – Астана: Институт истории государства, ТОО «Литера-М», 2012. – 176 с.
15. Қинаятұлы З. Шыңғыс хан және Қазақ мемлекеті. Т. 1: Шыңғыс хан.: - Алматы, «Арда», 2008.- 430 б.
16. Мендикулова Г.М. Казахская диаспора: история и современность. – Алматы: «Реиз», 2006. – 342 с.
17. Млечин Л. Назарбаев. Групповой портрет с Президентом. – М.: «Восток-Запад», 2010. – 343 с.
18. Модернизация и рост конкурентоспособности экономики Казахстана / Под ред. О. Сабдена. – Алматы: «Қазақ энциклопедиясы», 2011. – 344 с.
19. Мұқтар Ә.Қ. Нұралы хан және Сырым батыр. – Қостанай, 2001. – 94 б.; Соныкі. Азаттық таңы жолында. – Алматы: Ғылым, 2001. – 256 б.
20. Мұхамедов М.Б., Сырымбетұлы Б. Тәуелсіздіктің он сегіз асуы: құлдыраудан өрлеуге дейін.-Астана: «Сарыарқа» БҮ, 2009. -536 б.
21. Нар заман мен зар заман поэзиясы: Асан қайғыдан Кердері Әбубәкірге дейін. Жыр-толғаулар / Құраст. Е.Дүйсенбайұлы. – Алматы: «Раритет», 2007. - 376 б..
22. Сәрсекке М. Ермұхан Бекмаханов. Ғұмырнама. – Астана: Фолиант, 2010. – 672 б..
23. Тоқаев Қ.К. Беласу. - Алматы: ЖШС РПБК «Дәуір», 2008. – 552 б.
24. Құдайбердіұлы Ш. Түрік, қырғыз-қазақ һәм хандар шежіресі. - Алматы, 2004. – 80 б.
25. Тарих толқынындағы халық. Ведомоствоаралық жұмыс тобының кеңейтілген отырысындағы Қазақстан Республикасының Мемлекеттік хатшысы М.М. Тәжиннің баяндамасынан. Астана, 5 маусым 2013 жыл // Егемен Қазақстан. – 2013. – 6 маусым.

Анықтамалар, энциклопедиялар, хроникалар

1. Алаш. Алашорда. Энциклопедия / Құраст. ғ. Әнес, С. Смағұлова. - Алматы: «Арыс» баспасы, 2009. - 544 б.

2. «Қазақстан». Ұлттық энциклопедия . Т. 1-4. /Бас ред. Ә.Нысанбаев. – Алматы: «Қазақ энциклопедиясы» Бас редакциясы, 1998-2002; «Қазақстан». Ұлттық энциклопедия. Т. 5-10. /Бас ред. Б.Аяған. – Алматы: «Қазақ энциклопедиясы» Бас редакциясы. 2003-2007. 3. Қазақстандағы білім мен ғылым: жасампаздық хроникасы. Образование и наука Казахстана: хроника созидания. – Алматы: «Раритет», 2011.–404 б.
4. Қазақстан Республикасы Мемлекеттік рәміздерінің қалыптасу тарихы. История формирования Государственных символов Республики Казахстан. Книга-альбом / Под общей редакцией Б.Г. Аяғана. – Астана: Институт истории государства, ТОО «Литера-М», 2012. – 176 с.
5. Касымбеков М.Б., Шепель В.Н. Нурсултан Назарбаев. Хроника деятельности Президента. - Астана: «Елорда», 2004.- 632с.
6. Нұрсұлтан Назарбаев және Тәуелсіз Қазақстан: библиографиялық көрсеткіш / Нурсултан Назарбаев и Независимый Казахстан: библиографический указатель (1991-2012) – Астана: Институт истории государства, 2012. – 190 с. – на казахском, русском языках.
7. Махмуд ал-Кашкари. Диван Лугат ат-Турк / Перевод, предисловие и комментарии З.-А.М. Ауэзовой. Индексы составлены Р.Эрмерсом. – Алматы: «Дайк-Пресс»,2005. – 1288 с.
8. Политические партии современного Казахстана. 2009. Справочник. – Алматы: «Литера-М», 2009. – 383 с.
9. Тәуелсіздік. 1991-2011 жылдары «Егемен Қазақстан» газетінде ел тәуелсіздігі туралы жарияланған мақалалар, сұхбаттар, сараптамалар, өлеңдер. Құраст. Әлісұлтан Құланбай. Астана – 2011. - 980 б.

Атластар, диаграммалар, контурлық карталар

1. Атлас казахстанских памятников истории и археологии «От Алтая до Каспия». -Алматы, 2012.
2. Атлас истории Казахстана. Ч.1: С древнейших времен до XIV в. – Астана: Акрол, 2000.
3. Административно-территориальная карта Республики Казахстан. - Алматы: Изд. Просвещение Казахстан, 2002.
4. Бегедаев А.Н. Казахстан. Серия диаграмм исторического развития государства. – Алматы: «Таймаспринthouse», 2002.
5. Глушкова Т. Контурная карта Казахстана. - Алматы: Изд. 8&8, 2008.
6. Қазақстан тарихы мен мәдениетінің үлкен атласы. Алматы: «АБДИ Компани» акционерлік қоғамы, 2010. - 542 б.
7. Франк В.Ю. Атлас по истории. С древнейших времен до XIV в. –Алматы: Дайк-Пресс, 2004. – 8 с.

